

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/252/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614215537
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Slobodník
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7614215537.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Slobodníka a sudcov JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Andreja Šalatu v právnej veci žalobcu Ľ. V., nar. X.X.XXXX, bytom Y. XXX/XX, U., právne zastúpený JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou, Urbánkova 1562/6, Košice, proti žalovanému Profi Credit Slovakia s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, právne zastúpený AK JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a vydanie bezdôvodného obohatenia 288,04 € s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 10C/123/2014-53 z 3.marca 2015

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 80,66 € do 3 dní na účet jeho právnej zástupkyne.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa (ďalej len súd) určil, že poplatok 367,49 € za službu spočívajúcu v možnosti odkladu splatnosti maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vyslovil, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenia vo výške 288,04 € do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, ďalej je povinný zaplatiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia vo výške 327,84 € do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku ako aj zaplatiť Slovenskej republike na účet súdu súdny poplatok 116,50 € do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Návrh žalobca odôvodnil tým, že dňa 9.3.2011 bola medzi účastníkmi konania uzavretá formulárová zmluva - zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi schválená výška úveru (úverový limit) 1 500 €. Poskytnutý úver sa tento zaviazal splatiť v 48-mich mesačných splátkach po 77,05 €. Celková čiastka, ktorú mal žalobca zaplatiť tak činila 3 698,40 €. Žalovaný si od sumy 1 500 € odpočítal sumu 367,49 € ako odplatu za poskytnutie služby v zmysle čl. 8 ods. 8.1. písm a) Dohody o poskytnutí služby. Jednalo sa o odmenu za možnosť odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu vo výške 80,66 €. Popri úroku 70,01 % tak ide o ďalšie plnenie v neprimeranej výške. Poplatok je absolútne neprimeraný k službe ktorou je možnosť odkladu splátok, pričom odklad neznamena ich odpustenie, práve preto je cena tejto služby v rozsahu 24,49% z výšky úveru neprijateľná. Žalobca, ako spotrebiteľ ešte síce nevyužil túto službu, ale už ju zaplatil. Žalovaný tak získava prospech skôr ako spotrebiteľ, pričom službu mu neposkytol. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove 18Co 109/2011, kde bolo okrem iného konštatované, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu, teda aj podmienka, ktorá je neprimeraná, neurčitá alebo v rozpore s "ratio legis" zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola aj dojednaná, ale i podmienka, ktorá vyjadruje

finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa.

Súd citoval o.i. § 3, § 39, § 53 O.z., § 11 ods.1 zák. č. 129/2010 Z.z. a dôvodil, že podľa článku 3 ods. 1, 2 Smernice Rady č. 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola dňa 9.3.2011 uzavretá zmluva o poskytnutí revolvingového úveru, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou. Z obsahu zmluvy je totiž zrejmé, že sa jedná o formulárovú (typovú) zmluvu pripravenú vopred žalovaným, ktorej obsah, vrátane Dohody o poskytnutí služby (pripravenú predtlač) nemal žalobca možnosť reálne ovplyvniť alebo pozmeniť. Zmluvu uzavrel žalobca ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Vzhľadom na účel uzavretia zmluvy a to poskytnutie spotrebiteľského úveru, kedy pri poskytnutí úveru bolo žalobcovi poskytnuté tlačivo zmluvy vrátane zmluvných dojednaní je otázne, či tento mal dostatok času a možnosť oboznámiť sa s celým obsahom zmluvy a pochopiť význam podmienok v nej uvedených. Skutočnosť, že žalobca zrejme nemal reálne možnosť oboznámiť sa podrobne s obsahom zmluvy, vrátane "Dohody o poskytnutí služby", nikto mu jednotlivé body zmluvy nevysvetlil a text zmluvy mu nebol jasný a teda žalovaného konanie možno kvalifikovať ako konanie v rozpore s ust. § 4 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzavretia úverovej zmluvy, vyplýva zo samotnej zmluvy, ktorá bola žalobcom podpísaná dňa 5.3.2011, žalovaným dňa 9.3.2011 a oznámenia veriteľa o schválení úveru, ktoré je datované až dňom 9.3.2011 a až následne bolo teda žalobcovi doručené. Táto skutočnosť je zrejmá aj z toho, že zmluva, ale predovšetkým Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere, sú písané malým nahusteným písmom, pričom ide o pomerne dlhý text obsahujúci množstvo odbornej právnej terminológie. Predmetná zmluva nemá náležitosti požadované v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ Zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a to neobsahuje údaj o dĺžke trvania úveru, termíne konečnej splatnosti úveru a taktiež tu absentujú údaje podľa § 9 ods. 2 písm. k/ uvedeného zákona a to výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Keďže tieto podstatné náležitosti v zmluve chýbajú súd konštatuje, že úver je nutný v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, považovať za bezúročný a bez poplatkov.

Dokazovaním bolo tiež preukázané, že na základe uvedenej zmluvy bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 1 500 €, z čoho ako vyplýva z karty klienta mu bola reálne vyplatená len suma 1 132,51 €. Žalobca mal za úver žalovanému zaplatiť odplatu, t.j. úver a úroky v celkovej výške 3 698,40 €, ďalej odplatu za odklad splátok úveru 367,49 € a odplatu za odklad splátok revolvingu 167,04 € a to za každý poskytnutý revolving.

Okrem uvedeného súd poukazuje na to, že ročná úroková sadzba úveru uvedená v zmluve vo výške 70,01%, taktiež značne prevyšuje priemerné úrokové miery z úverov (zistené z internetovej stránky Národnej banky Slovenska). Výška úrokovej sadzby určená pri spotrebiteľských úveroch pre domácnosti, poskytnutých na dobu od 1 do 5 rokov v marci 2011 bola 12,87 % ročne, teda zmluvne dohodnutá výška úrokov je viac ako 5-krát vyššia. Ide teda o úroky, pre ktoré je úver úžerný a teda ide o ďalší dôvod pre ktorý možno zmluvu považovať za neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka spornej "Dohody o poskytnutí služby" a v nej v bode 8.1. dohodnutom záväzku dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splátok úveru vo výške 367,49 €, tu súd konštatuje, že uvedené dojednanie je nutné považovať za neprijateľné a odporujúce dobrým mravom, s prihliadnutím na výšku poskytnutého resp. iba dohodnutého úveru a výšku uvedenej odplaty. Výška odplaty za odklad splátok tak predstavovala 24,49 % z dohodnutého úveru (1 500 €) a 32,46 % z úveru poskytnutého po jej odpočítaní (1 132,51 €). Poplatok je tak absolútne neprimeraný službe, ktorú žalovaný poskytol a výške poskytnutého úveru a zásadným spôsobom navýšil cenu úveru. Ďalej je potrebné uviesť, že spotrebiteľ, (pričom je otázne, či vôbec o tom, že takúto dohodu podpisuje vedel) už v čase, keď žiadnu službu ešte nevyužil, zaplatil jej použitie, takže zo strany veriteľa došlo k získaniu prospechu skôr, ako poskytol plnenie. Po dôslednom podrobení predmetnej dohody súdnemu prieskumu mal súd za to, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Zníženie poskytnutého úveru o sumu 367,49 € pri poskytnutej výške úveru 1 132,51 € je neprimerané s poukazom na to, že nie je isté či vôbec dlžník túto službu do budúcnosti využije.

Na základe uvedeného súd konštatoval, že je zrejmé, že žalobca si podmienky zmluvy individuálne nedohodol, službu spočívajúcu v možnosti odkladu splátok úveru vo výške 367,49 € si nevymienil, ale

bola mu nanútená žalovaným, pričom výška odmeny za ňu je neprímeraná a nepochybne odporujúca dobrým mravom. Súd preto považoval za právne dôvodné žalobe v časti vyslovenia neprijateľnosti žalovanej zmluvnej podmienky vyhovieť.

Žalobca obdržal od žalovaného sumu 1 132,51 € a zaplatil mu sumu 1 420,55 €, teda bezúročný a bezpoplatkový úver preplatil o 288,04 €. Keďže týmto spôsobom došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu, súd rozhodol, že žalovaný je uvedenú čiastku žalobcovi povinný titulom bezdôvodného obohatenia vydať, tak ako je to uvedené vo výroku rozhodnutia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a zaviazal žalovaného, ktorý v konaní nemal úspech nahradiť žalobcovi trovy konania, pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vyčíslených v zmysle § 10 ods. 1 a §13a vyhl. 655/2004 Z.z. za vykonané úkony a priznal celkom 327,84 €.

V podanom odvolaní navrhol žalobca podľa § 205 ods.2 písm.a/, c/, d/, f/ O.s.p. napadnutý rozsudok vo vyhovujúcej časti zrušiť podľa § 221 ods.1 písm.f/, h/ O.s.p.

V odvolaní namietal, že ak by malo platiť že náležitosť podľa § 9 ods.2 písm.k/ zák. č. 129/2010 Z.z. spočíva v uvedení splátky istiny, splátky úroku, splátky iných poplatkov, potom vzniká legitímna otázka, ktoré ustanovenie ukladá uvádzať v zmluve popri údajnom rozpise splátky istiny, úroku a iných poplatkov ešte aj ich celkový súčet (teda sumu vyjadrujúcej súčet splátky istiny, splátky úroku a splátky prípadných iných poplatkov). Pretože z § 9 ods.2 písm.k/ to potom (v zmysle výkladu podávaného súdom) nevyplýva. Teda žiadne ustanovenie v zákone o spotrebiteľských úveroch neuvádza samostatne uvádzať ešte aj súčet „rozdelenej splátky“. Ak by sme teda vychádzali zo záveru súdu o rozpise splátok, potom následne pri určovaní RPMN sa zákon už nedá vykonať.

Žalovaný napáda aj závery o povinnom rozpisovaní splátky (ako obligátnej náležitosti zmluvy), ktoré nemá oporu v žiadnom zákone a pri systematickom výklade zákona je dokonca možné nesporne konštatovať, že popiera význam a uplatnenie iných jeho ustanovení. V prvom rade je totiž potrebné poukázať na to, ani znenie právnej normy nehovorí o uvádzaní počtu, termínov a výšky splátok úrokov, splátok istiny, splátok ostatných poplatkov.

Žalovaný napáda závery súdu aj vo vzťahu k náležitostiam zmluvy o revolvingovom úvere. Tá je zmluvou na dobu neurčitú, a preto tvrdenie o chýbajúcej náležitosti - termín konečnej splatnosti úveru je nedôvodné. Konečnú splatnosť je vo vzťahu k finančnej službe poskytovanej na základe zmluvy - úver a následné revolvingy, možné určovať vždy ku konkrétnemu čerpaniu peňažných prostriedkov. A v tomto ohľadne zmluva túto náležitosť spĺňa.

Údaj „konečná splatnosť úveru“ predstavuje tzv. informačnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Informačná vlastnosť daného údaju spočíva v tom, že slúži na informatívny účel pre spotrebiteľa; nie je však z hľadiska podstatných náležitostí úverového vzťahu (výška úveru, splatnosť, úrok/odmena) rozhodujúca.

O.i. namietal, že súd popiera aj Smernicu 2008/48/EHS zo dňa 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, lebo z čl. 10 ods.2 písm.h/ vyplýva, že zmluva o spotrebiteľskom úvere má obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru. Výklad urobený súdom však odporuje aj iným ustanoveniam a to o výpočte RPMN (ročná priemerná miera nákladov).Vzťah osobitnej úpravy a všeobecnej úpravy je základnou zásadou aplikácie práva a preto žalobca dodáva, že závery súdu nie sú správne. Súd neprímeranosť poplatku hodnotí na základe jeho výšky, čo však už nie je posudzovanie v zmysle zákonnej úpravy neprijateľnej podmienky, ale ide o posudzovanie ekonomickej stránky, t.j. tohto ekonomickeho aspektu uzavretej zmluvy. Samotný žalobca vedome službu využil a na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu v Náleze sp.zn. II. ÚS 499/2012 (záver o značnej nerovnováhe nemožno získať inak, než dôkladným preskúmaním každej jednotlivéj klauzuly...).

Vo vyjadrení k odvolaniu žalobca navrhol priznať trovy odvolacieho konania 80,66 € za písomné vyjadrenie 72,27 € a 1x režijný paušál 8,39 €, lebo rozsudok je vecne správny. Súd úplne vo veci zistil skutkový stav a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. V súlade s § 9 ods.2 písm.f/ zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľskom úvere zákonodarca nemyslel pod konečnou splatnosťou úveru len stanovenie počtu mesačných splátok, lebo inak by sa uspokojil s náležitosťou podľa písm.k/, kde sa uvádza aj počet splátok, pričom počet splátok teda nemožno stotožniť s konečnou splatnosťou úveru, a preto pri písm.f/ cit.ust. iný výklad než ten, že konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumom, neprichádza do úvahy. V predmetnej veci zmluva o spotrebiteľskom úvere nespĺňala písomné obsahové náležitosti, v riešenej veci bol dohodnutý úrok z úveru podľa zmluvy 70,01%, pričom úrokové miery stanovené Národnou bankou Slovenska, podobného úveru v bankách pri spotrebiteľskom

úvere so splatnosťou nad 1 rok do 5 rokov, v marci 2011 boli vo výške 12,87%, úrok dohodnutý medzi účastníkmi bol viac ako 5x vyšší.

Odvolaací súd postupom podľa § 214 ods.2 O.s.p. (bez nariadenia odvolacieho pojednávania) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods.1, 3 O.s.p. a zistil, že odvolanie je neopodstatnené, lebo súd správne zistil skutkový stav vo veci, vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je presvedčivé (rozsudok potvrdil podľa § 219 ods.1, 2 O.s.p.).

K výstižným dôvodom uvedeným v rozsudku súdu prvého stupňa je potrebné poukázať na úžernický úrok, ktorý bol dohodnutý v predmetnej zmluve z úveru a to 70,01%, pričom podobný úver v bankách podľa stanoviska Národnej banky Slovenska pri spotrebiteľskom úvere v podobnej výške so splatnosťou nad 1 rok do 5 rokov v marci 2011 bol stanovený 12,87%, ide o úrok 5x vyšší. Preto ak ide o zmluvnú odmenu, potom odmena, resp. odplata za úver v rozsahu 85%, resp. 88% zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, čo nemôže byť akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Cdo/26/2011 o neplatnosti 48% úrokov pre rozpor s dobrými mravmi).

Na podporu uvedenej judikatúry je treba poukázať aj na rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-6/90 a C-9/90 Francovic a Bonifáci/ Taliansko. Rozsudky Súdneho dvora poukazujú aj na skutočnosť, že dôjde k porušeniu práva Únie a to závažne pre prípad, ak vnútroštátny súd neposúdi aj bez návrhu nekalú povahu zmluvnej podmienky, hoci má k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave a podľa vnútroštátnych procesných pravidiel je oprávnený vykonať takéto posúdenie v rámci obdobných konaní na základe vnútroštátneho práva.

Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa vec správne právne posúdil, vyhovel návrhu a jeho rozhodnutie je presvedčivé aj vo výroku o náhrade trov konania (§ 142 ods.1 O.s.p. pri úspechu žalobcu).

Aj napriek vyjadreniu zo 14.5.2015 zo strany žalovaného, keď ten tvrdí, že nikdy nesporel dôvody, pre ktoré bolo odvolanie podané a posudzovanie ekonomickej stránky akéhokoľvek právneho úkonu je otázka, ktorá nespadá do kategórie posudzovania neprijateľných podmienok a v nadväznosti na tento argument sa vynára oprávnená otázka, z akého dôvodu by potom Ministerstvo financie SR stanovovalo priemernú hodnotu odplaty a z akého dôvodu by tak robil na základe údajov od všetkých subjektov finančného trhu a ide o postup a rozhodnutie štátneho orgánu, ktorý ako jediný bol k tomu vybavený podrobnou kompetenciou; len takto postupoval využil svoje oprávnenia. Vyjadrenie žalobcu ohľadne posudzovania primeranosti odplaty je nesprávne a nepresvedčivé.

Odvolaací súd v zhode so súdom prvého stupňa považuje výšku odplaty za odklad splátok 24,49% z dohodnutého úveru 1.500 € a teda 32,46% z úveru poskytnutého po jej odpočítaní, t.j. 1 132,51 € za absolútne neprimeraný poskytnutej službe a výške poskytnutého úveru zo strany žalovaného, lebo zásadným spôsobom tak navýšil cenu úveru. Spotrebiteľ nemal žiadne informácie, aby povedzme túto službu využil od iného subjektu, ak žiadnu službu nevyužil, potom nemal čo platiť za jej použitie, takže zo strany veriteľa došlo k získaniu prospechu trochu skôr ako poskytol plnenie. Zníženie poskytnutého úveru o sumu 367,49 € pri poskytnutej výške úveru 1 132,51 € je neprimerané poskytnutému úveru a poplatkom za úver.

Výrok o trovách konania odvolacieho sa odôvodňuje § 224 ods.1 a § 142 ods.1 O.s.p., lebo žalobca bol úspešný v konaní a patria mu trovy za vyjadrenie k odvolaniu podľa § 1, § 10 vyhl. č. 655/2004 Z.z.

Výsledok hlasovania - pomer hlasov: 3 hlasy za (§ 3 ods.9 tretia veta zák.č.757/04 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.